Nye samiske utgivelser –nyhetsbrev mai 2025

For barn og ungdom

Inga Elin Marakatt: Reinkalven Knut – Hvor er mamma?

Norsk oversettelse av Miesáš Nuvtte : gos lea eadni? (2023). Reinkalven Knut ble født på en barflekk. Simlens melk var så god og varm at hele lille Knut ble varm innvendig. Verden er så stor og lille Knut er så liten, så liten. Våren er på tur tll Sápmi og alt blir lysere. Sola varmer, snøen smelter dag for dag og elvene begynner å renne. Reinkalven Knut vokser seg større i løpet av sommeren, og om høsten blir reinflokken hentet inn til gjerdet. Nå skal reinkalvene få merke i ørene. Men hvor er mor blitt av? ISBN: 978-82-329-0410-5. Davvi girji, 2025. 34 sider.

Marit Kirsten Anti Gaup: Appelsinflyet

Norsk oversettelse av Appelsingirdi (2024). Far og hunden Čáhppe skal fly med sjøflyet til fjells på en dagstur og han forteller til alle barna at når flyet er over bestefars og bestemor hus, så vil han slippe 10 appelsiner ned på gårsplassen. Far ønsker at barna skal lete etter appelsinene til han og Čáhppe er tilbake på kvelden. Barna gleder seg til å se hvor appelsinene faller ned fra flyet. De ser ingen appelsiner som faller, men likevel begynner de å lete etter appelsinene. Tro om barna finner appelsinene? Illustrert av Malle Remmel. For aldersgruppen 4-9 år. ISBN: 978-82-329-0653-6. Davvi girji, 2025. 42 sider. Innbundet.

Jørgen Ulriksen: Mattias i snøstormen

Mattias er 12 år, han er litt annerledes enn de fleste jevnaldrende. Det er nok fordi hverdagen til ham og hans folk er litt annerledes. Mattias liker å være skolegutt, men han liker også arbeidet til de som jobber med rein. Når faren gir Mattias en ett år gammel reinkalv i gave på 12-årsdagen, endres hverdagen hans. Han var likevel ikke forberedt på det han og hans nye venn snart skulle møte, en farlig snøstorm. ISBN: 978-82-8263-560-8. ČálliidLágádus, 2025. 47 sider. Innbundet.

Beate Heide: Lusa

Beate Heide har gitt ut ny barnebok. De andre barna plager Girste, og lærerene ser ikke. Girste er lei seg. Alt vil forandres når hun får uventet hjelp. Den nye vennen har særlige krefter, og ting som gjør at man må være ærlig når han er i til stede. Fortelling om hvordan skolen kan bli bedre med hjelp av lærer, elever og foresatte. ISBN: 978-82-8263-562-2. ČálliidLágádus, 2025 36 sider. Innbundet.

Beate Heide: Dihkki

Nordsamisk oversettelse av Lusa (2025). De andre barna plager Girste, og lærerene ser ikke. Girste er lei seg. Alt vil forandres når hun får uventet hjelp. Den nye vennen har særlige krefter, og ting som gjør at man må være ærlig når han er i til stede. Fortelling om hvordan skolen kan bli bedre med hjelp av lærer, elever og foresatte. ISBN: 978-82-8263-561-5. ČálliidLágadus, 2025. 36 sider. Innbundet.

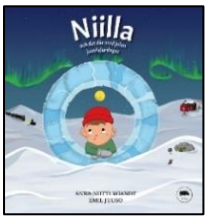

Anna Nutti Wiandt: Niilla och det där med julen/Niilla juovlajurdagat

Tredje tospråklige bok i serien Barnen i Sápmi har juleforberedelser som tema. Denne handler om Niilla som bor på svensk side av Sápmi. Når foreldrene arbeider med reinflokken, bor han hos sin áhkku. Jula nærmer seg og sammen holder de på med hverdagsyssler og áhkku forteller blant annet om hvorfor isringen henges opp. ISBN: 978-91-89395-79-4. Vombat förlag, 2024. 29 unummerte sider. Innbundet.

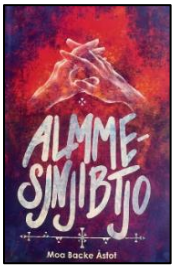

Moa Backe Åstot: Almmesjnjibtjo

Ungdomsroman Himlabrand (2021) i lulesamisk oversettelse. Den er en sterk og nær historie om identitet, kjærlighet og tilhørighet i et samisk miljø. Romanen handler om Ánte som tilhører en reindriftsfamilie i Jokkmokk. For han er det selvsagt at han som familiens eneste barn, skal følge tradisjonene og arbeide innen reindrift. Men plutselig så er det noe annet der som lokker og trekker. Hans følelser for bestevennen Erik har utviklet seg til noe større. ISBN: 978-82-94110-01-8. Tjihkkom Almmudahka, 2025. 231 sider. Innbundet.

Sophia Rehnfjell: Viehkehth mannem!

Sørsamisk oversettelse av Hjälp mig! / Viehkieth muv! (2024). Dette er andre bildebok om søskene Almmie og Enok. Det er nå juli måned og tid for å merke reinkalvene. De er på deres vår og sommersted ved Áltsvattnet. Når Enok er med på kalvmerkingen forsvinner Almmie! Hvor er hun? Boka forteller mye om kalvemerkinga, og har egne ordlister med merketerminologi. Boka er illustrert av Inga-Wiktoria Påve. ISBN: 978-82-93402-71-8. Gïelem nastedh, 2025. 27 sider. Heftet.

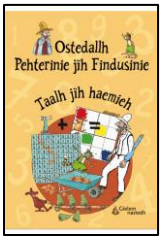

Sven Nordqvist, Anja Eriksson: Taalh jîh haemieh

Sørsamisk oversettelse av Siffror och former (2022) som er en aktivitetsbok for aldersgruppen 3-6 år. Med tall og former i fokus og Findus i spissen, er dette en perfekt bok før skolestart. Hjelp til med å telle hvem som kan laste flest epler i trillebåren, finn ut hvilke ting i snekkerverkstedet som er lengst og kortest, tulle rundt i labyrinter og tell gomper sammen med favorittfigurene Pettson og Findus. ISBN: 978-82-94048-69-4. Gïelem nastedh, 2025. 32 unummererte sider. Heftet.

Sven Nordqvist, Anja Eriksen: Lïerh tsåahkam

Sørsamisk oversettelse av Lär dig klockan (2022) – en aktivitetsbok for aldersgruppen 3-6 år. Lær deg klokka sammen med Pettson og Findus. Oversatt til sørsamisk av Ajlin J. Kråik. Illustrasjoner av Sven Nordqvist og tekst av Anja Eriksson. ISBN: 978-82-94048-68-7. Gïelen nastedh, 2025. 32 unummererte sider. Heftet.

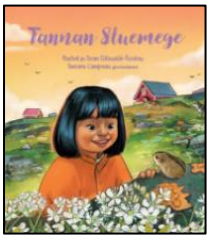

Rachel jïh Sean Quitsualik-Tinsley: Tannan Sluemege

Sørsamisk oversettelse av Tanna's Lemming (2022). Tanna finner et lite, grått lemen. Den altfor søt til å gi fra seg til vitenskapsmannen som har sendt barna ut for å samle lemener til forskningen hans. I stedet anser Tanna Fluffi for å være et familiemedlem og prøver å oppdra lemenet hjemme. Men når Fluffi forlater den koselige sengen bak ovnen og roter seg inn i mor sine saker, blir Tanna tvunget til å vurdere om hun virkelig har gjort det som er best for Fluffi. ISBN: 978-82-94048-59-5. Gïelem nastedh, 2025. 28 sider. Heftet.

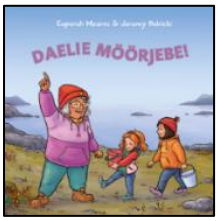

Ceporah Mearns & Jeremy Debicki: Daelie möörjebe!

Sørsamisk oversettelse av It's Time for Berries! (2023), en fortelling fra Nunavut i Canada. Siasi og Siloa er inuitter og de liker både å fiske og plukke skjell og bake sammen med sin ningiuq – bestemor. På sensommeren er det endelig tid for bærplukking og uansett vær plukkes det så mange bær som det er plass til i bøttene. Det harde arbeidet er vel verdt alt på grunn av alt det gode som bestemora lager av bærene. ISBN: 978-82-94048-60-1. Gïelem nastedh, 2025. 28 sider. Heftet.

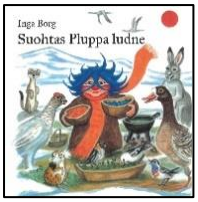

Inga Borg: Suohtas Pluppa ludne

Pitesamisk oversettelse av Kalas hos Plupp (1996). Når trekkfuglene kommer tilbake, arrangerer Plupp en stor vårfest. Også dyrene som ble værende over vinteren er velkomne. Men det er ikke lett å ha fest når gjestene vil ha mygg, maur og lemen, det er ikke det Plupp tilbyr. Bra at ravnene liker all mat! ISBN: 978-82-693735-1-6. Sállto bidumsáme guovdátj, 2025. 32 unummerte sider. Innbundet.

Inga Borg: Hiäjmasne Pluppan lüvdnie

Hemma hos Plupp (1982) i umesamisk oversettelse. Plupp er en liten, trolliknende skikkelse med blått hår og rødt skjerf som bor i en gamme ved «Blåvattnet» et sted i Nord-Sverige, sammen med Lemen og Røyskatt. Han er usynlig for mennesker og kan snakke med dyr og fugler.I denne boka er det høst og han er opptatt med å samle inn mat for vinteren. ISBN: 978-82-94048-63-2. Gïelem nastedh, 2025. 23 sider. Innbundet..

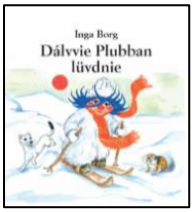

Inga Borg: Dálvvie Plubban lüvdnie

Umesamisk oversettelse av Vinter hos Plupp (1982). Når Plupp, Røyskatt og Lemen våkner en morgen, er verden blitt helt hvit. Vinteren har kommet! Plupp og Røyskatt leker gjemsel i snøen, men Røyskatt som har vinterantrekket sitt på forsvinner inn i alt det hvite. Plupp må passe på å ikke se på feil sted! ISBN: 978-82-94048-67-0. Gïelem nastedh, 2025. 24 unummerte sider. Innbundet.

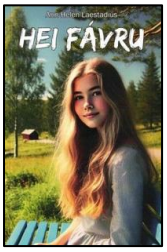

Ann-Hélen Laestadius: Hei fávru

Enaresamisk oversettelse av Hej vacker (2010). Oppfølger til ungdomsromanen Sms från Soppero (2007). Romanen handler om 13-årige Agnes som skal tilbringe sommerferien hos sine besteforeldre i Soppero og med kjæresten Henrik. Men det går ikke helt som planlagt. Henrik er holder henne på avstand og det viser seg at hans mor ikke ønsker at han skal omgås og slett ikke være kjæreste med en slik halvsame som henne som ikke kan snakke samisk. ISBN: 9789527477137. Anaraskieli servi, 2024. 192 sider.

Moa Backe Åstot: Fire From the Sky

Engelsk utgave av Himlabrand (2021). Den er en sterk og nær historie om identitet, kjærlighet og tilhørighet i et samisk miljø. Romanen handler om Ánte som tilhører en reindriftsfamilie i Jokkmokk. For han er det selvsagt at han som familiens eneste barn, skal følge tradisjonene og arbeide innen reindrift. Men plutselig så er det noe annet der som lokker og trekker. Hans følelser for bestevennen Erik har utviklet seg til noe større. ISBN: 978-1-64614-556-0. Levine Querido, 2025. 216 sider. Heftet.

SKJØNNLITTERATUR FOR VOKSNE

Kathrine Nedrejord: Forvandlinga

Nyutgivelse av Forvandlinga (2018) som er en roman om å vende tilbake til hverdagen etter en overfallsvoldtekt. K. er en ung norsk forfatter bosatt i Paris. Etter overfallet tilbringer hun noen måneder i Oslo, omgitt av nære venner og familie, før hun returnerer til Paris og forsøker å leve normalt. På en rå og inntrengende måte forteller «Forvandlinga» om en rystende erfaring, samtidig som den trekker opp overraskende forbindelseslinjer til byråkrati, språk og diktning. ISBN: 978-82-495-3016-8. Oktober, 2025. 255 sider. Heftet.

Pia Mariana Raattamaa Visén: Sammanflätning

En tornedalsk fortelling hvor vi tar del i livet til fem generasjoner med kvinner. Anna og Lis-Mari møtes i mamma Fridas leilighet i en liten bygd i sørlige Norrbotten. Fridas liv nærmer seg slutten og de voksne døtrene aner fortiede historier i slektens fortid. Fridas mormor Inga ble ført fra Karesuando-området til Piteå og Furunäset sykehus hvor hun levde til sin død i 1928. Familien så henne aldri igjen og hennes grav ble aldri funnet. Svensk tekst med innslag av samisk og meänkieli. ISBN: 978-91-0-080178-6. Albert Bonniers förlag, 2024. 259 sider. Innbundet.

Gabriel García Márquez: Diehttum jábmema kronijkka

Lulesamisk oversettelse av Gabriel García Márquez' roman Crónica de una muerte anunciada (1981) – på norsk kjent som Beretningen om et varslet mord. Dette er en intens og gripende fortelling om skjebne, ære og stilltiende samtykke i et lite samfunn. Santiago Near skal dø, og alle vet det, unntatt ham selv. En brud er returnert på bryllupsnatten fordi hun ikke var jomfru; familiens ære er krenket og kan bare gjenopprettes ved blodhevn. Hun presses til å oppgi et navn, og brødrene hennes begir seg til torget for å vente på sitt offer. ISBN: 978-82-94110-02-5. Tjihkkom Almmudahka, 2025. 121 sider. Innbundet.

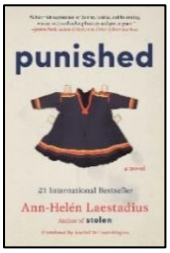

Ann-Helén Laestadius: Punished

Engelsk utgave av Straff (2023), andre bok i Sápmitrilogien. Romanen skildrer hvordan samiske barn ble skilt fra sine familier. De ble tvunget til å gå på nomadeskoler hvor det var forbudt å snakke samisk og hvor de fikk lære at dere egen kultur var noe å skjemmes over. Fortellingen er basert på virkelige hendelser med utgangspunkt i et av den svenske statens største svik mot samene. Nomadeskolen har ødelagt generasjoner og resultert i tap av språk, skam og brutte familiebånd. ISBN: 9781668045510. Simon & Schuster, 2025. 448 sider. Heftet.

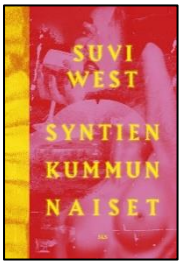

Suvi West: Syntien kummun naiset

Humoristisk, skarp og kompromissløs debutroman som konfronterer forventninger til kvinner, byrden av synd, skam, tapt glede og ens eget jeg. Finsk tekst. Filmregissør Suvi West oppdager at hun har signert en publiseringsavtale for en sakprosabok som skal handle om sterke samiske kvinner og samisk mytologi, samenes spesielle tilknytning til naturen og lignende. Bokprosjektet har allerede fått et stipend, ettersom det er et svært viktig tema. Hun vender tilbake til Sápmi for å skrive, selv om hun slett ikke er sikker på hvor viktig sakprosaboken hun skriver vil bli. ISBN: 9789515262035. Kustantamo S & S, 2025. 379 sider. Innbundet.

FAGLITTERATUR

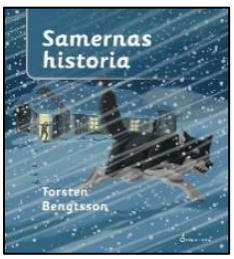

Torsten Bengtsson: Samernas historia

Boka forteller om hvordan samenes forfedre vandret inn i Sverige etter istiden og hvordan samene lever i dag. Leseren får vite mer om kulturen og språket, om reindrift og om den rasisme som samene utsettes for både historisk og i dag. Vi møter Matti som er 12 år og bor i en sameby. Han forteller om kvelden hans hund Bigge sprang bort på fjellet midt i en snøstormSvensk tekst. For aldersgruppen 9-12 år. ISBN: 978-91-8077-635-6. Nypon förlag, 2025. 25 sider. Innbundet.

Bjarne Langseth: Viddas voktere – reinpolitiet gjennom 75 år

Norge har en spesialenhet innenfor politiet som er helt enestående i verdenssammenheng. Et politi som har som primæroppgave å forebygge konflikter og etterforske straffbare forhold knyttet til reindrifta. Reinpolitiet ble etablert som en forsøksordning somrene 1948 og 1949, og kom inn på statsbudsjettet i 1950. Ved hjelp av oppsyn, veiledning og straffetiltak har reinpolitiet håndhevet lover og regler for å sikre reindriftsamenes rettsbeskyttelse for sin næring. De har søkt å løse eller dempe interessekonflikter både internt i reindriftsnæringa og mellom ulike næringer. Boka beskriver reinpolitiets virksomhet gjennom 75 år. ISBN: 978-82-300-2851-3. Kolofon, 2025. 278 sider. Innbundet.

Matkulturer i Norge – samisk, kvensk/norskfinsk, skogfinsk, jødisk, romsk og romani/tater i fagområdet

En vitenskapelig antologi som utforsker matkulturelle perspektiver gjennom et mangfold av fortellerstemmer. Den gir innsikt i utvalgte aspekter ved samisk, kvensk, jødisk, skogfinsk, romsk og romani/tater matkultur. Den tar sikte på å fremme forståelse for hvordan matkultur kan brukes som en ressurs i undervisning. Antologien styrker samfunnets kunnskap om samisk og nasjonale minoriteters matkultur. Gjennom konkrete eksempler og teoretiske perspektiver bidrar den til å synliggjøre matkulturens rolle i å bygge kulturell forståelse og respekt. Digital – ISBN: 978-82-450-4794-3. Fagbokforlaget, 2025. 412 sider. Open Access/Trykt – ISBN: 978-82-450-5827-7.

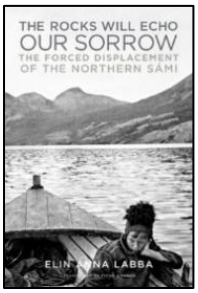

Elin Anna Labba: The Rocks Will Echo Our Sorrow – The Forced Displacement of the Northern Sámi

Herrarna satt oss hit – om tvångsforflyttningarna i Sverige (2020) i engelsk oversettelse. For hundre år siden begynte tvangsflyttingen av reindriftssamer i Sverige på bakgrunn av at Norge var blitt en egen nasjon. Myndighetene kalte løsningen forflytning, men på samisk dukker det opp et eget ord; «Bággojohtin», tvangsflytting. De første som tvinges vekk forlater hjemmet i den tro at de skal få komme tilbake, men dette er bare begynnelsen på det som skal bli et mørkt kapittel i svensk historie.. ISBN: 978-1-5179-1330-4. University of Minesota Press, 2024. 198 sider. Innbundet.

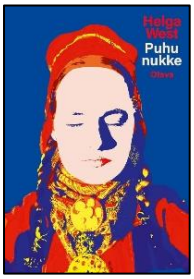

Helga West: Puhu nukke

En personlig samling av essays på finsk som tar for seg machoisme med kraften til leppestift, dukker og forfedre.De spenner fra bredden av Tanaelva til amerikansk popkultur. De avslører forsøk på å profitere på det samiske folket, påpeker moderne diskriminering praktisert av vitenskapsmiljøet og avslører at nøytralitet er en illusjon. Samlingen viser hvordan machoisme tramper på menneskeheten og miljøet på ulike måter. West dissekerer hverdagslivet til urbefolkningen med livsglede og forteller om det rare som bare kan skje med en samisk jente. ISBN: 978-951-1-49548-2. Otava, 2025. 191 sider. Innbundet.

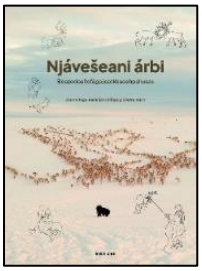

Karen Inga Kemi, Oddbjørg Hætta Sara: Njávešeani árbi – boazodoallofága joatkkaoahpahusas

Lærebok som er i tråd med vedtatt læreplan for videregående opplæring i reindriftsfag. Vg2 Reindrift og Vg3 Reindriftsfag er en del av faget naturbruk. Nordsamisk tekst. Temaer er naturgrunnlaget for reindriften, praktisk reindrift, reindrift som næring, og sikkerhet og kvalitet i reindriften Disse elementene er også grunnpilaren i læremiddelprosjektet. Læremiddelet består av lærebok, øvingshefte og nettbasert ressurs. Nordsamisk tekst. ISBN: 978-82-329-0201-9. Davvi girji, 2025. 240 sider. Innbundet.

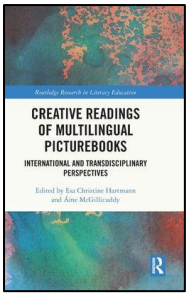

Creative Readings of Multilingual Picturebooks – International and Transdiciplinary Perspectives

Med utgangspunkt i internasjonale, tverrfaglige perspektiver fra over 15 land, tilbyr denne antologien nye perspektiver på språklig og kulturelt mangfold i flerspråklige bildebøker, og undersøker deres potensial til å støtte flerspråklig læring og mottakelse i ulike pedagogiske sammenhenger. Den inneholder blant andre artikkelen Frozen and Timeless: Nature, Identity, and Intercultural Encounters in the Dual Language Northern Sámi-Norwegian Picturebook Nammalávlla/Navnesangen av Åse Marie Ommundsen. Artikkelen handler om samisk barnelitteratur. ISBN: 9781032639017. Routhledge, 2025. 304 sider. Innbundet

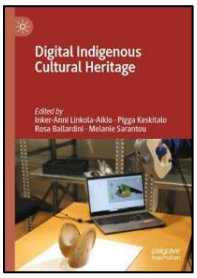

Digital Indigenous Cultural Heritage

Antologi med artikler på engelsk utgitt av Lappi universitet i Finland. Den tar for seg digitalisering av urfolks kulturarv, og hvordan dette kan gjøres på etisk og riktig måte. Antologien søker å øke bevisstheten, grundig diskutere digitalisering av kulturarv i et tverrfaglig perspektiv, og på denne måten formidle forskningsfunn som utdyper temaet å skape tillit til digitalisering av urfolks kulturarv. Redaktører er Inker-Anni Linkola-Aikio, Pigga Keskitalo, Rosa Ballardini og melanie Sarantou. Trykt utgave: ISBN: 9783031769405. Springer International Publishing, 2025. 373 sider. Innbundet.

Katri Somby: Sámi entering and shaping a globalised World – Nordic Indigenous political, activist and intersectional movements 1968-1990

Doktogradsavhandling om samisk aktivisme. Katri Somby går gjennom historien til samebevegelsen og deres kamp. Historien viser også hvor viktig denne kampen var for globale urfolksrettigheter. Engelsk tekst, med sammendrag på engelsk, nordsamisk og norsk. Avhandlingen tar for seg samebevegelsens strategier fra 1968 til 1990, med fokus på samenes politiske, aktivistiske og interseksjonelle bevegelser i Norden. UiT Norges Arktiske Universitet, Fakultet for humaniora, samfunnsvitenskap og lærerutdanning. 326 sider.

Meld. St. 17 (2024-2025) – Samisk språk, kultur og samfunnsliv – Kommunale tjenestetilbud til samiske innbyggere/Sámi giella, kultuvra ja sevodateallin – Gieldda bálvalusfálaldagat sámi ásside

Regjeringen legger årlig fram en framoverskuende stortingsmelding om samisk språk, kultur og samfunnsliv. Årets melding, Meld. St. 17 (2024-2025), har kommunale tjenestetilbud til samiske innbyggere som tema. I meldingen skriver de at regjeringen er opptatt av å føre en samepolitikk som sørger for at flere får tilgang til samiske språk og samisk kultur, og som bidrar til forsoning, forståelse og utvikling av samiske samfunn.. Det kongelige kommunal- og distriktsdepartement, 2025. 74 sider.

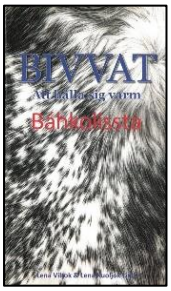

Lena Viltok & Lena Kuoljok Lind: Bivvat – Att hålla sig varm – Báhkolissta

Bivvat er det lulesamiske ordet for å holde seg varm. Bivvat er også navnet på Lena Viltok og Lena Kuoljok Linds dokumentasjonsprosjekt om tradisjonelle samisk klær og bruksområder for reinskinn, bellinger og pels i lulesamisk område. Listen inneholder lulesamiske og svenske ord som har tilknytning til dokumentasjonen. Noen av ordene har flere betydninger enn de som angis i lista. De har tatt med de betydningene som er relatert til emnet. Ordlista inneholder også noen nordsamiske ord. ISBN: 978-91-531-3114-4. Lena Viltok och Lena Kuoljok Lind, 2024. 22 sider. Heftet.

MUSIKK

Det Nye Nord (vinyl)

På albumet «Det Nye Nord» bidrar de samiske artistene Emil Kárlsen og Risten Anine Gaup sammen med Moddi, Jon-Are Masternes, Lars bremnes og Ingvild Naust. Ideen bak ble til da Moddi kom hjem til Senja etter flere år i «eksil». Han hadde selv brukt feltarbeid-metoden da han skapte musikk. Han ville skrive musikk fra Nord-Norge om Nord-Norge. Og da med fokus på å bryte ned klisjeer om folket i nord og mål med prosjektet er å finne ut av hva folket i nord består av i dag og hva de gjør i Nord-Norge i dag. SCHNOOT 066. Westergaard Records, 2025. 1 vinylplate (39 min, 5 s.).

For mer informasjon om utgivelsene se: http://samiskbibliotektjeneste.tromsfylke.no

Vennlig hilsen/ Dearvvuodaiguin / Tervheisin

Edel Olsen
Rådgiver – Samisk bibliotektjeneste i Troms
Fylkesbiblioteket
Mobil: +47 949 86 387

Troms fylkeskommune
Romssa fylkkasuohkan
Tromssan fylkinkomuuni